

Populární kultura

Úvod

Ve své práci „Populární kultura“ se zabývám stručným popsáním slovníkového hesla, kde vysvětluji, jak jsou chápány pojmy „populární“, „kultura“ a „populární kultura“. Poté se zaměřuji na krátkou definici a stručnou historii vzniku a proměn populární kultury. Dále následuje jednoduchá úvaha na téma propojení populární a masové kultury a některé z jejich produktů.

Slovníkové heslo

Termín bývá od roku 1960 zkracován na „popkultura“. Je to soubor myšlenek, postojů, zobrazení, představ, atp., které jsou širokou veřejností považovány za nejvýraznější části hlavního proudu (tzv. *mainstreamu*) určité kultury. Od počátku vnímání populární kultury až do 20. století to byla hlavně západní kultura, od konce 20. století přetrvává kultura globální. Tento pojem bývá často zaměňován nebo spojován s pojmem masová kultura. Slovníková definice určuje heslo „populární“ jako „obecně přístupný, srozumitelný, u veřejnosti oblíbený“; „kultura“ – soubor hodnot vytvořených činnostmi lidí, civilizace. Heslo „popkultura“ vymezuje jako „zábava pro široké masy obyvatelstva“ (*cultural activities or commercial products reflecting, suited to or aimed at the tastes of the general masses of people*).

Definice populární kultury

- může být chápána jako přesvědčení a praktiky sdílené mezi širokou veřejností
- je vytvářena hlavně politickými a komerčními centry a zahrnuje lidovou i masovou kulturu určitého místa – je tedy lokální
- je velmi spjata s masovou kulturou, jelikož bývá šířena převážně masovými produkty prostřednictvím masových médií; stala se tak významným tvůrcem kulturního projevu
- populární kultura, která je šířena mediálně, bývá uzpůsobena obyčejným lidem a jejich nárokům na zábavu a potěšení; potom je také tvořena cílem producentů - zaujmout co největší počet lidí a ovládnout trh

Historie vzniku populární kultury

- již od dávnověku existovala jistá společná kultura, avšak populární kulturou můžeme nazvat až prvky, které je možné najít v antickém Řecku nebo alžbětinské Anglii
- od 16. století probíhaly po celé Evropě pokusy ji reformovat; reformátoři pocházeli ze stran křesťanů, kteří lidovou kulturu označovali jako pohanskou

- druhá vlna snah o jistou reformu proběhla asi koncem 17. století a začátkem 19. století, kdy se k náboženským důvodům přidávají estetické důvody – hlavně lidové divadlo
- až v roce 1800 se začala lidová kultura oddělovat od moderní populární kultury, a to tak, že lidová kultura byla přenechána nižším třídám
- největší přeměnou prošla populární kultura v 19. století, kdy probíhaly procesy industrializace a urbanizace – tedy se lidé začali stěhovat do velkých měst za práci, vyššími výdělky, zábavou a celkově pohodlnějším životem; tyto změny razantně proměnily celou společnost; proměna je také spojena se vznikem masových médií a kulturního průmyslu

Spojení populární a masové kultury

Jak už bylo výše několikrát zmíněno, populární kultura je velmi úzce provázána s masovou kulturou a hlavně také s masmédií. Mezi masová média, na která bych se chtěla zaměřit, a která jsou jistě nejčastější, patří zejména televize a internet. Potom bych ráda na příkladu vysvětlila důležitost a oblíbenost masmédií v populární kultuře.

Sledování televize patří ke každodennímu životu většiny lidí, stejně jako používání internetu. Lidé mezi 15 – 30 roky tráví u televize 37,22 hodiny týdně, jedinci nad 31 let pak 42,28 hodin.¹ Průměrně tedy dospělý člověk stráví denně u televize asi 2 hodiny, z čehož vyplývá, že televize se stala velkou částí každodenního života. Podle Roberta Kulmiňského dokonce dochází k určitému ovlivňování osobní identity.² Internet však za televizi rozhodně nezaostává. Výsledky výzkumu Českého telekomunikačního úřadu ukazují, že je internet využíván v domácnosti 72% obyvatel.

Mezi mladými lidmi je právě největším trendem sledování seriálů, kterých je opravdu nepřeberné množství, ať už v televizi, či na internetu. Jedním z těchto případů je seriál *Hra o trůny* (*Game of Thrones*)³, která je momentálně v žebříčku sledovanosti na prvním místě, a to s velkým náskokem. Tato série je založena na knižní předloze spisovatele George R. R. Martina. Předlohou je fantasy sága o aktuálně pěti dílech - *Píseň ledu a ohně* (*A Song of Ice and Fire*)⁴. Děj se odehrává ve smyšleném světě v období, které by se dalo přirovnat ke středověku. Avšak důvod, proč je seriál tak oblíbený je dle mého soudu nejspíš krutost a autorova absence strachu ze „zabití“ některé z hlavních postav. Tato skutečnost jej činí výjimečným, a tím pádem také populárním. Příčina vzrůstu oblíbenosti zmíněných knih, je však právě televize a internet. Ačkoli byla první část vydána již v roce 1996 a krátce poté následovaly další, nebylo o nich mezi lidmi takové povědomí. Snad jen mezi jedinci, kteří se o fantasy zajímají. Až o více než deset let se kolektiv režisérů ujal televizního zpracování slavného seriálu, načež enormně vzrostl zájem o dříve opomíjené knihy.

Závěr

¹ DANIEL, Ondřej, Tomáš KAVKA a Jakub MACHEK. *Populární kultura v českém prostoru*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2013, s. 158

² DANIEL, Ondřej, Tomáš KAVKA a Jakub MACHEK. *Populární kultura v českém prostoru*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2013, s. 161

³ *Hra o trůny / Game of Thrones* (TV seriál) (2011). *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. 2001-2015 [cit. 2015-01-25]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/263138-hra-o-truny/>

⁴ *Píseň ledu a ohně* - Wikipedie. *Wikipedie* [online]. 2015 [cit. 2015-01-25]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/P%C3%ADse%C5%88_ledu_a_ohn%C4%9B#Seri.C3.A1lov.C3.A1_adaptace

Domnívám se, že každý z nás je do jisté míry opakovaně a neustále ovlivňován populární kulturou. Lidé jdoucí s hlavním proudem se snaží být moderní. Na druhou stranu jsou lidé, kteří se snaží vši silou vyhnout hlavnímu proudu, chtějí být originální. A stále jich přibývá.

Použité zdroje

1. Populární kultura - Wikipedie. *Wikipedie* [online]. 14.8.2014 [cit. 2015-01-08]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Popul%C3%A1rn%C3%AD_kultura
2. DANIEL, Ondřej, Tomáš KAVKA a Jakub MACHEK. *Populární kultura v českém prostoru*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2013, 327 s. ISBN 978-802-4621-920.
3. FISKE, John. *Understanding popular culture*. London: Routledge, c1989, xi, 206 s. ISBN 04-150-7876-8.